Ч. 146 (11.399). Львів, понеділок 2. липня 1928. Геслова оплата заплачено ґотівкою. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·20 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·20 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На тихі села.

Львів, 1. липня 1928.

Перед двома днями скінчився шкільний рік у всенародніх і середніх школах, а вчора почали опорожнюватися й викладові салі високих шкіл. З тісних шкільних будинків, із задушливих міст перетомлена молодь роз'їзджається по селах і хуторах, на вільні простори, на ясні зорі, на тихі води, на „мир хрещений".

На двомісячний протяг часу молодь вирвається з тісних рямок сучасної школи, додаймо — польської школи, яка для української молоді є чимсь посереднім між школою і казармою, і то часто навіть школа з українською викладовою мовою. На протязі двох місяців наша молодь заживе іншим, відмінним життям під рідною стріхою, в семейному колі, в рідних селах між своїм народом.

Час вакацій є частинним переломом, є виходом з одного середовища, з одного світа і входом в другий, зі світа напів або й зовсім чужого у світ власний, від якого сучасна школа під Польщею відриває нашу молодь. І цей перелім, що є одночасно поворотом, наводить на нас низку рефлексій на тему школи і молоді, школи і громадянства, взаємовідносин між поколіннями. Перед нами вастирливо виринають питання: Чим є сучасна польська і півпольська школа для нашої молоді, що вона їй дає і що від неї забирає? Чи та школа є життєва, творча, чи навпаки обмежена й мертва? Яке покоління продукує нам та кузня освіти і науки? Наше чи чуже, а щонайменше відчужене? Якими ідеями перенята наша молодь та якими: ідеалами вона живе? Чи істнує нерозривний звязок, розуміється, прогресивно-еволюційний між молодим і наймолодшим поколінням з одного боку і середнім та старшим з другого?

Таких питань можна уставити довгі, предовгі колюмни, але відповісти — признаємося до цього — на них важко. Бо — правду кажучи — між старшим і молодшим поколінням звязок дуже слабкий. Ми нинішньої молоді не знаємо як слід, а вона не знає, а деколи й не хоче знати нас. Зновуж наші педагоги, які вже — так сказатиб — з уряду стоять близько молоді рідко коли забирають голос в цій преважній справі.

Батьки і діти та ріжниці в їх світогляді, в розумінні життя й його манiфестацій — це явища природні. Навіть булоб неприродно і незгідно з ходом життєвої еволюції, колиб діти невільничо наслідували батьків. Одначе контакт між ними все є конечний і невідкличо потрібний. Тим часом у нас ані старше покоління не цікавиться молодю, ані молодь життям старшого покоління. Часами тільки принагідно чуємо нарікання на молодь або якесь зверхньо-зневажливе відношення до старших при одночасній атрофії громадянського нерву у молоді.

Колиж старше покоління занята своїми біжучими клопотами й боротьбою за злиденне істнування, мало уваги присвячує молоді, коли воно її майже не знає, а тимсамим і не має на неї майже ніякого впливу, то під якими впливами, під сонцем яких морально-духових промінів виростає та молодь, що прийде по нас до рішаючого голосу в громадському житті? Бож прецінь молодь не творить свого, герметично замкнутого світа, тільки мусить сприймати якісь ідеї, мусить піддаватися якимсь впливам.

Будьмо щирі і скажім собі правду, що ми не відчуваємо співучастя молоді в нашому житті. Перед війною (в 1912 р.) всіх українських студентів у цілій Австрії разом з теольогами було 1.200 душ. Буйно розцвітало студентське життя, йшли змагання між молодю всяких напрямків і світоглядів з одного боку та молодю і старшим громадянством з другого. Громадянство намагалося впливати на студентство, але й не меншим, як не більшим, був вплив молоді на цілість громадського життя в ділянці освітно-культурній і політичній. Тепер у Польщі маємо разом з теольоґами до 3.500 студентів, а в цілій Европі (поза межами Радянщини) до 5.000 студентів, себ-то в Польщі майже три рази більше, як перед війною в Австрії, а чотири рази більше на території середньої Европи, як було перед війною. А праця і вплив тієї молоді навіть не є третиною чи четвертиною праці і впливу на громадське життя передвоєнного студентства. Що більше! Орґанізація українського студентства обертається в дуже вузьких і тісних рямках (прожиточно-економічні справи) і майже не виявляє тенденції вийти поза них. Не говоримо вже про освітньо-культурну й громадянсько-політичну ділянку, але нпр. львівське студентство не має навіть власного хору, хоч у львівських високих школах студіює до 2.000 студентів і студенток. Про старші річники середне-шкільників, яких кількість майже подвоїлася у порівнанні з передвоєнним часом, навіть не говоримо. А коли й доходять до нас які чутки про життя-буття молоді, про її думи і мрії, то в них часто пробиваються нотки, які рідко сповнюють нас радощами. Молодь не лише не підготовляється до життя (це вже не її вина, а вина школи і старшого громадянства), не лише не цікавиться новими проблемами, не лише нехтує інтелектуально-духовими справами, але часто й не вміє поправно висловлюватися по українськи. Молодь, особливо жіноча, залюбки говорить якимсь українсько-польським волапіком.

Не будемо тут розглядати всіх порушених квестій, бо не вважаємо себе вповні компетентними. Та й місця в нас обмаль. Закінчення шкільного року використовуємо для того, щоби звернути увагу громадянства на школу і молодь, на проблему виховання й росту молодого українського покоління. Без сумніву, коли є яка ненормальність в тому всьому, то це не вина молоді, тільки обопільна: старшого громадянства і молоді (думаємо про старшу молодь) і того третього чинника, якому на імя: незалежні від нас обставини. Фактом є, що ми живемо на переломі. І коли він, той перелім, та грань двох світів, — того, що згорів у поломіні війни й післявоєнних потрясень — і того, що у важких болях переходить кристалізаційний процес, — так заваготів на нашому громадянстві, то тим більше він мусів заваготіти на молоді.

Але пора вийти зі стану апатії й пасивізму, пора спільними зусиллями кувати нове життя. А в тому новому житті найважнішим і найцінніщим капіталом є людський капітал, а в ньому молодь: надія й будуччина нації.

Молодь вертає до ріжних хат, з гамірних міст на тихі села. Нехай же вона час відпочинку обєднає з конечною контемпляцією. Нехай призадумається над ріжними актуальними питаннями, нехай не відтягається від громадського життя, головно освітнього. Нехай студіює життя, нехай зблизиться до народу, нехай із закікавленням підходить до народу, до його бажань, потреб і змагань, нехай зіллється з ним в одно нерозривне ціле, нехай вже сьогодня вчиться працювати, бо „праця єдина з недолі нас вирве". А ви батьки, не відвертайтеся від молоді, не відноситься байдужно до неї, прислухуйтеся до її думок, старайтеся її зрозуміти, справляйте її схиблення, винищуйте всякі шкідливі, наносні впливи, вирівнуйте недоладності і закидуйте ту прірву, яка повстає між Вчора і Нині, а яка при нашій байдужности може бути пропастю.

Бажаючи нашій молоді гарного, оздоровлюючого відпочинку, бажаємо їй одночасно щасливо перейти крізу перелому і ступити на шлях відродження, що буде одночасно нашим всенаціональним відновленням.

Українське учительство в сучасний момент.

На передодні Загального Збору „Взаїмної Помочі".

В органі „Взаїмної Помочі Українського Учительства" („Учительське Слово", ч. 7.—8.) появилася характеристична стаття „Наші досягнення в світлі фактів і цифр". Підзаголовок: „Програмова стаття перед Загальним Збором ч. VII. 1928." В статті м. ін. сказано:

„Більшість пламенних закликів організаційного проводу, — тих, що йдуть на безпосередню вигоду самому вчительству, і тих, що мають служити народові, відбиваються від масової інертности вчительства немов від твердого граніту. Так було зі всіми закликами до масової суспільної праці, так сталося з закликом до активної участи у виборчій акції, так є нині з закликом до організації матеріяльної взаїмопомоги в ділянці посмертного фонду і таксамо й далі готово бути зі всіми починаннями для добра вчительства або цілого народу".

Наведені гіркі слова зілюстровано цифрами й фактами з внутрішньо-організаційного життя учительства і з участи його в культурно-освітній економічній та політичній ділянках національного життя.

Автор статті остерігає:

„Нам не вільно одурювати себе дальше тріскучою автореклямою та самообманом у той час, коли поза плечима працьовитих членів та небогатьох ідейних одиниць сотні й тисячі українських учителів живуть розворошено та пасивно приглядаються мозольним зусиллям ідейних та активніших членів організації. Вони самі, ведучи життя в безідейности і в [illegible], заслоняють своїм неґативним розкладом ідейніше оточення і безчестять достойне імя народнього учителя".

Учительство не є винятком. Вся наша урядницька інтелігенція переживає крізу, давно перестала відігравати провідну ролю в житті народу. А всеж це життя куди повніше, куди буйніше, як було перед війною. Головний тягар організаційних змагань на всіх царинах національного життя пересунувся на плечі нових людей, незалежних від держави, тісно звязаних виключно з розбудовою тої чи іншої національної установи. Ясна річ: чим сильнішою буде організаційна сіть усіх ділянок нашого національного життя, тим певнішим буде положення урядницької інтелігенції. Помимо здана вона на ласку й неласку уряду. Перед кількома роками в золочівському повіті мав місце випадок, що учителя перенесено „зе взглендув службових" — за оснування церковного хору. Чи на такі вибрики позволяє собі шкільна влада, знаючи, що вони найдуть масовий відгомін?

Українське учительство мусить собі докладно зясувати свою ролю в змаганнях нації в сучасних умовинах. На нашу думку поруч своєї місії в школі воно мусить в першу чергу тісно звязатися з культурно-освітньою та економічною розбудовою життя нації.

На жаль, теперішній провід учительства не числився з крізою, яку переживає наша урядницька інтелігенція і свою енергію вкладовував в останніх часах головним чином на боротьбу з вітряками, вмовляючи в учительство, що найважнішою справою для поправи його долі є перефорсування якнайбільше учительських кандидатів до польського сойму. Бож годі інакше назвати, як боротьбою з вітряками, кампанію, розведену в „Учительському Слові" проти Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання в звязку з виборами. Кілька слів у відповідь на випади „Учительського Слова".

В теперішній Парляментарній Репрезентації є всього двох послів-державних службовиків, а саме: п. Д. Великанович (нар. учитель) і п-і М. Рудницька (учителька семинарія). Економія сил диктувала не втягати до Парл. Репрезентації більшу скількість державних урядовців. Бо польський сойм — це не австрійський парлямент, а роля нашої Репрезентації в ньому зовсім інакша, як колись роля галицької репрезентації у віденському парляменті. Нападаючи на УНДО в „Учит. Слові", провід учительства чомусь підкреслював, мовляв — учительство має тільки одного представника в Парл. Репрезентації, а саме пос. Великановича. Пос. І. Лішинського довголітнього керманичі „Взаїмної Помочі" чомусь не хочуть уважати учителем. Хоча пос. Лішинський, в 1920 р. кооптований до Народнього Комітету як учитель, (а опісля вибираний на Народніх Зїздах) з доручення партії переводив відому органі[illegible]зації учительства, багато труду й грошей вложив у розбудову „Взаїмної Помочі" та [illegible] II агенд. був (і є) референтом народнього шкільництва в екзекутиві партії, засипував пресу статтями про [illegible] українського учительства, збирав матеріяли для меморіялів [illegible] Народів і т. д. [illegible] „Взаїмної По[illegible] Тепер він [illegible] учителем [illegible] мочі" перестав чомусь [illegible] кантований!!...

І ще мало. [illegible] ніж [illegible] народнім [illegible] педагогом. Так [illegible] Один [illegible] другий [illegible]

взагалі серед нашої суспільности „рангування людей“ після висоти пенсії належить уже (Богу дякувати!) до минулого. Отже в Парл. Репрезентації є не один педагог по фаху — п. Великанович, а є ще: сен. Галущинський, посли: Хруцький, М. Рудницька, І. Лищинський. Зовсім поважне число. Стільки саме, що й послів-селян (а амбіцією партії є пересунути тягар відповідальности за політику партії на діячів-селян). Дотеперішні керманичі „Взаїмної Помочі“ кривдують собі, мовляв — адвокатський стан такий нечисленний, а так богато адвокатів є в Репрезентації. Даремна річ, в соймі куються закони, отже потрібні там люди, які мають юридичну освіту.

Демагогія, яку розведено на сторінках „Учительського Слова“ в статтях „Минуле й теперішнє“, „По виборах“ і „На новий етап“ (диви числа за цей рік, березень, квітень і травень), є медвежою прислугою для учительства. Зокрема скандалом є стаття „На новий етап“. Робить враження, що її писали на спілку сельроб і „одинкар“. (З ненависти до У. П. Репрезентації автор статті мріє про майбутній сойм, опертий на „зовсім нових ідеольогічних підставах“, який, на його думку, прийде по розвязанню теперішнього). Та найбільшим скандалом є факт, що провід учительства офіціяльно попирав у стрийському окрузі дві протилежні учительські кандидатури: пп. Д. Великановича і Г. Коваля (оба члени Надзірної Ради ВПУУ!), насилуючи політичні переконання учителів.

Дотеперішні керманичі учительської організації в політичний розгардіяш перші спробували ввести ще й становий момент. І то коли? Минули виборчі пристрасти і ті самі люди на сторінках „Учительського Слова“ кидають наведені на вступі гіркі слова. Яка різка суперечність з тим, що писалося кілька тижнів тому назад!

Доля учительства та його найповніша участь у змаганнях нації на всіх ділянках життя (отже й політичній!) є справою цілого народу. Пощо ширити баламуцтва, мовляв — УНДО ворожо ставиться до участи і впливу учительства в політичному житті?

Не ми створили існуючі умовини. Побороти можемо їх тільки збірним зусиллям всіх верств і станів нашої суспільности. Свободу рухів на політичному полі здобуде учительство тільки тоді, коли стоятиме за ним зорганізований коллектив. Значить, цей колектив треба зорганізувати аж до того степеня, щоб він цю свободу рухів учительству забезпечив. У цім напрямі нічого не змінилосьби тепер, хочби в Парляментарній Репрезентації засідали виключно учителі.

М. Струтинський.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 30. червня 1928)

НЕ БУДЕ СЕСІЇ.

(ік) У звязку з поголосками, які ми теж занотували із дневникарського обвилаку, про можливість скликання літньої сесії повідомляють в урядових кол, що надзвичайної літньої сесії не буде і що сойм буде скликаний щойно в осени згідно з відповідними постановами конституції (себто найпізніше 1. жовтня, на 5 місяців перед остаточним речинцем полагодження шорічного бюджету).

ПРИЧИНИ УСТУПЛЕННЯ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

(ік) Я—тра — в надію появиться в цілому ряді польських газет інтервю маршалка Пілсудського, в якому він пояснює особисто причини, які спонукали його зректися посади голови ради міністрів.

НОВИЙ ДИРЕКТОР ПОЛІТИЧНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ.

(ік) В найближчих днях має послідувати іменування директора політичного департаменту в мін-стві внутр. справ, яким стане Єжи Пальорховський, дотеперішній начальник політичного виділу в політичному департаменті і найближчий помічник Сьвітальського.

НОВІ ВОЄВОДИ У ЛЬВОВІ І ЛУЦЬКУ.

(ік) На становище волинського воєводи має бути в найближчих днях іменований теперішній шеф кабінету президії ради міністрів Генрик Юзефський (про якого ми повідомляли кілька днів тому як кандидата на директора політичного департаменту і нагадували при цій нагоді його звязок із українськими справами). Львівським воєводою має бути остаточно іменований пос. гр. Войтіх Ґолуховський, про якого кандидатуру говорять уже від кількох тижнів.

КАРІЄРА ПОС. КОСЦЯЛКОВСЬКОГО.

(ік) В найближчих днях передбачуване є призначення пос. Маріяна Косцялковського на шефа кабінету президії ради міністрів (на місце п. Юзефського). Пос. Косцялковський одержить третий службовий ступінь, який рівняється віцеміністерській посаді (державний підсекретар). Одночасно цей ступінь має привілей, що дозволяє виконувати посольські обовязки. У звязку з цим появилися вістки, що пос. Косцялковський буде віцепремієром. Воно не відповідає правному станові річи, однак фактично виходить на одно, тому, що на цій посаді Косцялковський буде на ділі заступати Бартеля. (Мар. Косцялковський, резерв. майор, довірочна людина з давних літ марш. Пілсудського був одним із трьох послів клюбу праці в попередньому соймі, які до кінця дотримали вірности цій партійній фірмі і п. Бартелеві).

НОВА САНАЦІЙНА ПАРТІЯ.

(ік) Сьогодня переведено вибори головної управи „Обєднання Праці села й міста“ (колишнього клюбу праці і Звйонзку Направи Жечипосполітей). Головою партії вибрано пос. Мар. Косцялковського, секретарем Станіслава Папроцького (фактичний керманич „інституту для бадань народовосьцьових“ і редактор „Справ народовосьцьових“. В управі, яка складається з 40 осіб, находимо м. і. відомі на львівському ґрунті імена Здзіс. Стронського, редактора „Дзєн. Львов.“ і пос. Марії Яворської.

НОВА ЕНДЕЦЬКА ПАРТІЯ.

(ік) Сьогодня рано відбулося засідання партійного клюбу „Звйонзку Люд. Народовего“. Ця постанова стоїть у звязку з переіменуванням дотеперішньої ендеції на фірму „Партії Народовей“.

15 ПРОЦ. УРЯДОВОГО ДОДАТКУ.

(ік) На сьогоднишньому засіданні ради міністрів дано повновласть міністрові фінансів виплатити у слідуючому чвертьрічю державним функціонарам 15 проц. додаток. Його виплатять 15. липня 1. серпня і 1. вересня.

ДЕЛЕГАТ ЛІГИ НАЦІЙ У ВАРШАВІ.

(ік) На запрошення польського міністра закорд. справ приїхав до Варшави новий керманич секції для національних меншин при генеральнім секретаріяті Ліги Націй Азкарате. Він бажає поінформуватися головно про німецьке шкільництво на Гор. Шлеську та у звязку з цим очевидно про шкільництво інших народів у Польщі.

КОНГРЕС ТОВАРИСТВА МІЖНАРОДНЬОГО ПРАВА.

(ік) 9-го серпня ц. р. розпічне у Варшаві наради конгрес Т-ва міжнароднього права, на який приїде мабуть около 300 закордонних делегатів, репрезентуючих понад 30 народів. Особливо богато делегатів сподіються з Англії.

„ІТАЛІЯ“.

(ік) З Риму повідомляють, що там отримано вістку, що у найблищому часі у звязку з поправою погоди буде знову енергійно піднята ратункова акція для находки решти розбитків. Ген. Нобіле, який є тяжко хорий, дав перші інформації про подробиці катастрофи „Італії“. М. і. життя розбиткам врятували успішні лови на полярного ведмедя, бо розбитки опинилися вже були зовсім без харчів. Про Амундсена все ще нема ніяких вісток.

ПРОТИЛИТОВСЬКИЙ ЗАМАХ.

(ік) Аг. Вох. подає з Ковна, що тамошня преса оголошує зізнання арештованого кілька днів тому опозиційного посла Кедриса. Він вернув із Вильна та оповідає про заходи польського уряду зорганізувати на спілку з литовською опозицією збройний замах проти уряду Вальдемараса. Польський уряд, мовляв, давав моральну і фінансову допомогу. На чолі нового уряду мав станути литовський еміґрант Плечкайтіс, якого головним завданням мало бути створення польсько-литовської унії. Пос. Кедрис склав теж зізнання про организування на терені Виленщини диверсійної акції з литовських еміґрантів. Польська преса освітлює ці зізнання, як інспірацію литовської дефензиви та називає їх „фантазмагоріями“.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ УРЯД.

(ік) Новий німецький уряд, складений канцлером Мілером, має в найближчих днях скликати райхстаґ для предложення декларації і позисканя вотум довіря. ППАТ дає коментар за демократичними німецькими щоденниками, що новий канцлер не буде вважати на погрозу недовіря, яке заповідають нім. націонали і комуністи, лише мусить відважно рішуче жадати ясного вотум довіря, тому, що він відомий вже зі своєї цивільної відваги: новий канцлер є саме тою людиною, яка перейняла канцлерський уряд після втечі Вільгельма і яка підписала версальський трактат.

ЛІКВІДАЦІЯ „ТЕҐЛІХЕ РУНДШАВ“.

(ік) ПАТ подає з Берліна, що з днем 1. липня буде зліквідований великий німецький щоденник „Теґліхе Рундшав“, який мав марку органу міністра Штреземана.

ЯПОНІЯ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

(ік) АВ подає з Токіо про нові масові арештування комуністичних діячів у Японії. М. і. мають бути зачинені всі пресові органи, які боронять діяльности комуністичної партії в Японії.

НОВИЙ ЛЕТ ДОВКОЛА СВІТА.

(ік) Два американські летуни вилетіли з Ню Йорку на гідроплані, дігнали на ньому пароплав „Олімпік“, який виїхав із порту на шість годин раніше та вичалили на його помості, щоби доїхати до Франції пароплавом, а потім далі летіти через Францію, Німеччину, Росію, Сибір і Японію та закінчити знову лет корабельним шляхом.

ВИБУХ СКЛАДУ АМУНІЦІЇ.

(ік) В місточку Жуенвіль над Марною (у Франції) вилетів у повітря склад пороху й муніції. Богато людей згинуло. Довколичні будинки знищені, м. і. збурена електрична станція, а з фабрики консерв зірваний дах. Наслідком вибуху ушкоджений надрічний порт.

ПОЖЕЖА ФАБРИКИ ЗБРОЇ У ВАРШАВІ.

(ік) Сьогодня вибухла пожежа у фабриці частин військових аеропланів і прецизійних апаратів для виробу карабінових куль „Авія“ на Праві (у Варшаві). Фабрика належала до спілки польських інжинірів і була головно на послугах мін-ства військових справ. Згоріла, не зважаючи на негайну ратункову акцію, фабрична галя та пожежа знищила внутрішнє урядження машин і склад готових виробів. Втрати величезні. Ґазети підчеркують таємничі обставини пожежі. Над будинками встановлено постійний надзір. Підозрівають злочинний підпал.

По широкому світі.

Новий німецький кабінет під проводом канцлера Германа Мілера почав урядувати і радити над офіціяльною деклярацією. Кабінет складається з найвизначніших політиків членів соц.-дем. партії, центра, нім. нар. партії, демократичної партії і баварської нар. партії.

На 3-ій сесії комітету Ліги Націй у справі арбітражу та забезпеки перед війною вперше бере участь Туреччина.

Присуд у „шахтинськім процесі“ в Москві проти німецьких і радянськ[их] інжинірів буде відомий завтра.

Кандидатом на верховного комісаря Палестини є сер Ганар Ґрінвуд і сер Джільберт Клейтон.

Грецький кабінет зголосив свою димісію.

Рада Ліги Націй працює над проєктом закону про правне становище еміґрантів.

Французький парлямент висловив величезною більшістю голосів довіря урядові Поанкаре.

Степан Радіч переходив другу операцію.

Новий египетський кабінет творить бувш. мін. фінансів Могамед Магмуд Паша.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Лист до Незнакомої!

Дорога Пані!

Сердечна подяка за лист, хоч підпис нечиткий, і навіть не знаю, як вам на імя.

Пишете: „З огляду на те, що ви любите сині очі, а я синьоока…“

Воно правда, що я люблю сині очі, але ніколи самі, бо в такому разі купив би собі їх у оптика і мав би спокій на віки.

…„Відгуки дня“ читаю залюбки і нераз по тижневі ще раз перечитую“…

Це вже щось є. Люблю контрасти, а ми під тим оглядом контрасти і то протилежні. Я „Відгуків дня“ не читаю з засади, а вже про перечитування по тижневі, — то й мови нема. Довше як один день в мене жаден часопис не збережеться.

…„Хотілаб вас бачити при писанні“—

О, Пані! Це просто неможливе. Бо, або ви є молоді і гарні і я у Вашій присутности не міг би писати, або навпаки — а тоді теж тяжко за настрій.

…„Хочу вам зрадити одну тайну, з якою ще нікому не виговорилася“…

Дуже дякую за довіря до моєї особи, але вона, здається, не є тайною. Бо коли взяти під увагу Ваш пол, то тяжко повірити, щоб було щось таке, з чим Ви моглиб не виговоритися. А колиб навіть і так було, то все таки знає про це бодай ще одна особа, хоч може й іншого пола.

…„Коли прийде ніч, а місяць сріблом землю застелить, коли лагідний вітер пахощами віє, я стаю моя не та“.

Пані дорога! Те саме й зі мною нераз бувало. Правда, в молодших роках, але бувало. Задивлюся бувало в місяць, нанюхаюся пахощів, що приніс вітер і виходить мене з памяти зовсім. Потім тільки каюсь з цього. Мій один знайомий то навіть судову розправу мав через те. Якась нерозуміла і безсовісна жінка хотіла, щоби з нею женився. Все через місяць! Тому

разму Вам, не звинувайтеся за того небезпечного кінотизера.

...„Тоді пишу поезії, бо мушу, бо чую, що не можу інакше"...

Писати поезії — гріх невеликий, але Ви кажете: мушу. Га?! Хіба пишете на замовлення по 10 сотиків за рядок!? Я принайменше не знаю іншого мусу. Кажете: Не можу інакше. Дивно! Маючи сині очі і такий нахил до вічних мрій?!...

...„Прошу Вас дуже напишіть мені якийсь любовний віршик, але по польськи, бо я обіцяла вписатися товаришці п. Зосі в альбом. Хотілаб щось оригінального, а сама по польськи вірша не напишу"...

Ваше бажання спізнило між іншим мою відповідь. Я намозолився немало, бо по польськи пишу ще тяжче, як по українськи. Але радію, що можу таки вволити вашу волю. Думаю, буде чуди надаватися, бо сам нераз писав по альбомах. Початок може слабкий, але зате дуже щасливе закінчення.

Ось він:

Wyszła Zosia na brzeg rzyki
I wesoło sobie śpiewa.
W tem nadlata Tatar dziki
I do lasu ją porewa!

Czego Ci z całego serca życzy
kochająca Cię
X.

Не робіть собі нічого з того, що є „rzyki" і „porewa". Це викликане потребою риму, а в мові сучасних геніїв називається воно: licentia poetica.

Здоровлю сердечно
Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Нашим читачам до відома.** Від найближчого числа виходитиме „Діло" кождого дня в 8. год. рано.

— **Влом до „Маслосоюзу".** „Маслосоюз розростається так хутко, що навіть злодії хотіли би при ньому підправити свої фінанси. Вчора, не перший вже тою раз, львівські вломники відвідали льокаль „Маслосоюзу" на вул. Костюшка 1 і розбили першу касу, де найшли тільки папери. Опісля передіравили другу, де взяли гроші. Все йшло як по маслі, але хтось їх сполохав і вони втікли, залишаючи, здається для альбому поліції, сліди своїх пальців.

— **Особисті вісти.** Дня 26. 6. 1928 відбулася промоція на доктора медицини Мигаськова Степана з Підгородя, пов. Рогатин, у Масариковому Університеті в Берні Мор.

— **Український двотижневик французькою мовою в Парижі** почав виходити 9-го червня п. з. „L' Ukraine Nouvelle" („Нова Україна"). Це двотижневик радянофільський; хто його редагує і хто є відповідальним редактором, у ньому не зазначено. Є це 4 сторінки малого формату, складені без журналістичного хисту, зовсім не в дусі тих чужинців, для яких вони призначені. Статті або задовгі або сухий, неперетравлений фактичний матеріял, і то писаний нелітературною французчиною.

— **Вечір слав'янської пісні** зорганізували у Варшаві білоруські діячі під проводом дир. білоруської гімназії Павловича. У програму входили пісні російські, українські, польські та білоруські в викладі компонітора К. Галковського, ілюстрований хором і солістами. Вечір мав великий успіх.

— **У школі щораз гірше.** В Лодзі 16-літній учень торговельної школи Ян Містшак, діставши зле свідоцтво, стріляв кілька разів із револьвера до вчительки, але її не влучив. Вчителька дістала нервовий атак.

— Львівська хроніка. Львівський трибунал засудив на 2 міс. в'язниці за вбивство дитини 19-літню Агафію Майшак з бобрецького повіту. — 53-літня Марія Шальгот у нервовім розстрою випила денатурний спірт.

— **Спосіб на домашні клопоти.** Леон Шварцман прийшов до поліційного комісаріяту у Львові і заявив, що на вул. Германа напали на нього бандити та ограбили із грошей. Коли в допиті його притиснули до стіни щодо подробиць нападу, він признався, що все це його видумка під впливом кепських нервів. Його кепські нерви є під впливом домашніх авантур, а ці авантури під впливом кепських фінансів. Цікаво, як це добродій Шварцман уявляв собі, що за його донос до поліції вскочуть до його кишені гроші?

— Різні вістки. На півдні Англії холодно; у районі Фолькстона впав сніг. — На німецькій частині Шлєсвіга арештували кількох данських офіцирів, що пробили прогульку. Данський посол у Берліні заявив протест. — Бельгійський король з жінкою виїхав до Конго. — Екскайзер Вільгельм запрохав до Дорн летунів, що на „Бремені" їхали до Америки: Кела, Гунефельда та Фіцморіса; у перших днях липня він зорганізує в їх-ню честь свято. — За 1927 р. відвідало Англію 143.782 американських туристів. — В одного малайця з Пенанга найшли скрипку Страдіваріюса з підписом мистця; скрипка має величезну вартість.

— **Рекорди.** Кількадесять паризьких стрижіїв зорганізували конкурс на титул „маестра". Кандидати в цих змаганнях свого мистецтва мали вимити жіночу голову, висушити волосся електрично і зробити зачіску. Рекорд побив фризієр Поль Жанті, зробивши це все прегарно за 18 мін. 25 секунд. Скільки-ж часу треба на таке причепурення жіночої голови звичайному майстрові! — У новій нюйорській фільмі „Чоловік, що сміється" головну ролю грає... приборканий вовк. Цей вовк діставав підчас знимок цієї фільми 2000 золотих тижнево. — Англійське кінове товариство робило знимки історичної фільми в Глязгов. У ній лицарі ордену св. Івана приневолюють до втечі вікінгів, завойовників Шотляндії. Бій, як казав сценарій, мав тривати чверть години. Статисти так захопились своїми ролями, що гри не можна було припинити. На полі битви було 30 дійсно ранених.

— **Жарти природи і людей.** Минулого тижня бельгійське містечко Ноєвен Ле Бом бачило єдине в своєму роді свято, що трапляється раз на кількасот літ. Був це шлюб трьох сестер Боснманс, трійнячок: Фільомени, Марії та Джозефіни. Всі три „панни молоді" були до себе так подібні, що їх мужі ледви відрізняли їх від себе. Ці сестри мають ще 12 братів і сестер.

— **Сучасний посол.** Виборні франц. міста Босе рішили вшанувати бенкетом свого нового посла Жана Ерара. Тимчасом у день призначений на бенкет, парлямент радив над законопроєктом про стабілізацію. Якжеж зробити? Ерар вийшов із цього клопоту з честю. До полудня сидів у парляменті. Потім поїхав автом на летунський майдан за Париж і літаком полетів до Босе, де встиг явитись на кінець бенкету. Виголосив коротку промову, випив чарку шампанського і в 5 год. попол. знову сидів у Бурбонській палаті.

— **Парк замісць цвинтаря.** Московський совет — пише „Вечерняя Москва" — проєктує зачинити Алексєєвський цвинтар і завести на його території великий прилюдний парк на 15 десятинах. Кревняки мерців, що спочивають там, зможуть складати заяви, чи хотять, щоби зберігти могили їхніх близьких. Ті могили, щодо яких не буде вніжних заяв, зрівняють із землею.

— **Московські церкви щезають.** Московський „совет" рішив знищити цього року такі старі будівлі: церкву і дзвіницю св. Миколая, дзвіницю і „трапезну" Стрітенського монастиря, дзвіницю Казанського собору, дзвіницю Благовіщенської церкви, Ладожську каплицю, дві каплиці на Сокольниках, церкву Параскеви П'ятниці і церкву Трьох Святителів. Як на один рік — то хіба доволі!

— **Нарушена англійська традиція.** Бувший предсідник англ. палати т. зв. спікер, Уітлей, відмовився „з особистих причин" від почести льорда, признаної йому королем. Це здивувало загальну англійську опінію. Від 1789 р. панує в Англії традиція, що кожний „спікер", коли покидає становище в парляменті, стає „пером британської імперії". За 150 літ із 11 спікерів двох, коли пішло на пенсію, дістало титул барона, а девять титул віконта. Король запропонував Уітлеєві титул віконта, а коли довідався про його відмову, доручив премієрові Болдуінові, щоби він предложив у Палаті проєкт визначити Уітлеєві досмертну пенсію 4000 фунтів. Ця пенсія корисніша для нього, ніж плата звязана з його дотеперішнім становищем. Одержуючи 5000 фунт. платні він мусів утримувати у Вестмінстерській палаті 50 кімнат, 10 льокаїв і велике господарство. Річно мусів давати 5 офіціяльних обідів і два раути з тисячкою гостей і на власний рахунок приймати частих гостей із чужини.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00 канадійський долар 8·81·50—8·82·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шілінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·35·00—0·35·15, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00—43·70·00, радянський червінець 25·00—25·50.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·60·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·50·00.

Срібло: Австрійська корона 0·68·00—0·68·50, 5 австрійських корон 3·50·00—3·6·000, австрійський фльорен 1·75·00—1·80·00, російський рубель 2·90·00—3·00·00, копійки за рубель 1·45·00—1·50·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 53·25—54·25, пшениця селянська 52·00—53·00, жито галицьке 44·50—45·25, ячмінь галицький броварняний 41·00—42·00, ячмінь на пиво 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес Галицький 44·25—45·25, кукурудза румунська 42·50—43·00, барабо借 промислова 0·00—0·00, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля колірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке краєве пресоване 14·00—15·00, солома пресована 5·00—5·25, гречка 46·50—48·50, льон 71·25—73·25, лубінь синій 21·00—22·00, ріпак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 40 прц. 90·00—90·00, мука пшенична 50 прц. 80·00—80·00, мука житна 65 прц. 71·00—71·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 24·50—25·50, крупи гречані 89·00—91·00 пшоно 85·00—87·00, крупи ячмінні 66·00—68·00, пенцак 64·00—66·00, просо краєве 47·00—49·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 115·00—125·00, мак синій 92·00—102·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·65—1·70, мішки уживані добрі 1·25—1·30.

Дописи.

БОГОРОДЧАНЩИНА. (Пригадка перед відпустом у „Скиті Манявському"). Поетами оспівана, історикам описана подивугідна слава монастиря „Манявський Скит" (повіт Богородчани), під котрого зарядом були всі монастирі в Галичині й Буковині, а навіть деякі в Бесарабії, стягала щорічно в день Різдва св. Івана тисячі-тисячі побожних наших прочан та заблюбувала красотою свого положення і святою памяткою богатьох чужинців, часто аж із заграниці. У стіп „Блаженного камени" в Богослужениях знаходили на цьому віками освяченому місці побожні відпустовці лік і полекшу на свої душевні й тілесні рани, а ободрення на грядучі невигоди. Ділося це не тільки в часі істнування того славного скитського монастиря, але й по його знесенні цісарем Йосифом II. 1787 р. З великим пієтизмом і громадно збиралися туг в день 7. липня прочани з наших земель. Бо це не є якебудь місце, це місце історичне, де спочивають тлінні останки богоугодних черців, це місце схову перед невірною татарвою, це місце, де спочиває славний український гетьман Іван Виговський зі своєю дружиною! Тому, що ця наша памятка і з релігійного і з народнього погляду одна з найцінніших є взиванням відновити цей сотками літ освячений традиційний відпуст з процесійними походами, на челі бодай із сусідуючих парохій, з торжественними богослуженнями й відповідними науками. Це постулят віри й народности, постулят часу. Тому доокружне духовенство повинно відповідно загріти своїх парохіян до громадної участи в цьому традиційному святі і само взяти участь, щоб не постигла і що справді першорядну релігійну й народню твердиню доля монастиря в Лісниках коло Бережан, використаного нашими збайдужнілими сусідами в свою користь і славу, або не перейшла в руки варшавського православія, котре в останніх роках звернуло на неї своє бачне око.

К.

БОЛЕХІВЩИНА. (Прогулька на могилу Н. Кобринської. — Почини жіночої організації в Болехові). Кружок „Союзу Українок" у Стрию під проводом п. радникової Веселовської уладив у неділю дня 17. червня н. р. прогульку на могилу пок. Н. Кобринської в Болехові. До участи у відвіданні могили письменниці запрошено також жіноцтво з Калуша, Долини й Болехова. Дощ перешкодив цілому плянованому святові. Зложено тільки вінки на могилі. По відвідинах могили зібралися прогульковці й українське жіноцтво Болехова в салі Ерстера, де прочитано два реферати: 1) реферат п. Веселовської „Про значіння Н. Кобринської" і п. Стельмахової „Жінка в історії й літературі України". По рефератах відбулася коротка дискусія, на якій рішено приступити до оснування кружка „Союзу Українок" у Болехові і зачати акцію в справі поставлення памятника на могилі Н. Кобринської. Могила Кобринської забута, на ній нема навіть звичайненького деревляного хреста! Крайня пора, щоб на ній станув памятник. Це обовязок українського жіноцтва. — *Болехівський.*

ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

Спорт. Т-во „Україна" до українського громадянства.

Після вступлення Спорт. Т-ва „Україна" в члени Львівського Окружного Союзу Копаного Мяча („Львовскі Звйонзек Окренгови Пілкі Ножней") піднили ворожі Товариству чинники негідну кампанію проти нього, не погорджуючи при цьому й усякими наклепами. Провід Спорт. Т-ва „Україна" вважав за відповідне відповісти на ці напади зложенням енергії в праці над розвитком Т-ва — в тій добрій вірі, що розвій і поступ Т-ва переконає і сліпих, що шлях, на який Т-во вступило, в теперішних обставинах одинокий, який веде до цілі, а ціль нашою — піднесення українського спорту до рівня, на якому стоять усі наші близчі і дальші сусіди. Але тому, що підкопування й напади на Т-во не переводяться, вважаємо за вказане подати до відома нашій суспільности причини й умови приступлення нашого Т-ва до ЛЗОПН, або докладно вияснити цю справу.

Загально відомо, що після великої війни зросло серед усіх народів світа велике замилування до спорту. Цей над міру вибуялий гін до спорту будиться і серед нашої молоді, яка, не маючи своїх спортових товариств, вписується численно до чужих клюбів, там зживається і пропадає опісля для нас цілком — денаціоналізується. Всі майже польські клюби на наших землях мають по кількасот відсотків членів-українців, переважно ремісничої молоді, а що з них там робиться, бачимо хочби з того, що грачі примі проти „України", грають найбільше завзято і брутально. Для доказу наведемо, що оба виключені суддею гравці „Екрану" за брутальну гру проти „України", Ямків і Олійовскі (Олійник), є українцями. Тому нашим завданням мусить бути творити якнайбільше солідних спортових товариств, гуртувати в них нашу ремісничу і підміську молодь, бо що ми варті без цього елементу — ми мали вже нагоду переконатися не дуже так давно. Таке завдання має перед собою і його переводить в життя і Спорт. Т-во „Україна". Мало хто знає, скільки енергії, труду і посвяти прийшлось вложити на те, щоб пустити заржавілу підчас лихоліття машину в рух.

Коли діло налагодилось, коли скомплетовано українські дружини копаного мяча, вигринула перед Т-вом найбільша перепона, а саме відсутність противників з якими можна було розгравати змагання. Треба знати, що всі польські, жидівські і німецькі клюби згуртовані в ЛЗОПН і по статуту з клюбами нестова-

адшнекція їм prети заборонено. Не маючи змоги розгравати змагання, українські змагуни почали розбігатись до чужих клубів — пішли Савки, Лисяки, пішли й інші, а деякі покинули навіть свою віру й народність... Деякі з них є тепер „звіздами" в других і для других, бо така є сила спортового гону. Не втягнеш їх вже звідтам ні добрим словом, ні навіть посадою — вони вже „всякли".

Українських спортових товариств у краю є всього кілька, до того вони слабі і щодо знання і з фінансового боку. Розгравати частіше змагань між собою наші клюби не можуть, бо кошти подорожі не по нашій кишені, — справа стала просто безвиглядною. Дійшло вкінці до того, що навіть ті активні члени, які залишалися вірними своїм рідним спортовим клюбам, у більшости повписувалися рівночасно і до польських спорт. товариств, де вони мусіли повинуватись дисципліні і постановам статуту дотичних товариств, а коли виступали в українських товариствах і в барвах рідного клюбу, то це були радше їх гостинні виступи. Отже занепад і деморалізація на цілій лінії! Маючи перед собою такий стан річи, Виділ „України" двічи скликав загальні збори, посвячені цій справі і двічи ухвалено на них майже одноголосно резолюцію із зазивом до Виділу перевести приступлення до ЛЗОПН, очевидно, на умовинах повного пошанування наших прав, як української спортової установи. Для всіх неупереджених, що знають шляхи розвитку спортового руху в інших державах, буде ясно, що Т-во ставуло перед альтернативою: дивитися дальше на деморалізацію і розтіч українських змагунів і на повільну ліквідацію Т-ва без можности протиділання — або вступити до ЛЗОПН. Зазначуємо, що нема на світі держави, в котрій спортовці не булиб згуртовані в одним спільнім союзі — не для взаїмної симпатії, а для взаїмної конечности. Чеські німці належать до загально-державного чехослов. союзу, галицькі польські спортові т-ва належали колись до спільного австр. союзу, — мусіло покоритися тій конечности і Спорт. Т-во „Україна", коли хотіло дальше істнувати і проявляти якусь діяльність та поступати вперід, а не нидіти і викликувати в сторонніх глядачів тільки пожалівня гідну усмішку.

Вже перед кількома роками були у нас спроби навязати звязки з ЛЗОПН, одначе на чолі його стояли тоді люди, для яких українська мова була „червоною плахтою" й очевидно справа не могла посунутися вперед. Щойно в минулому році, коли після зліквідування роздору, який запанував був у польському союзі копаного мяча, на чолі загально краєвих спортових магістратур станули люди, які давали запоруку, що практикують спорт для спорту, а не для політики, ми навязали звязки з ЛЗОПН. Умови, які ми подали при приступленні до ЛЗОПН, акцептовано вповні. Ці умови в головних точках такі: Урядовою мовою Спорт. Т-ва „Україна", внутрішньою і в зносинах з ЛЗОПН, є мова українська; „Україна" має право розгравати змагання з усіми тими українськими дружинами, які не належать до ЛЗОПН; „Україна" не бере участи в таких імпрезах ЛЗОПН, що малиб хочби тінь польського „народового" характеру; „Україна" входить відразу до А-класи і має ті самі права й обовязки, що інші члени ЛЗОПН.

З вище сказаного ясно хіба кождому, що Спорт. Т-во „Україна" абсолютно нічим не поступилася у своїх національних правах, а зате здобуло собі можність до істнування і розвитку. А що воно старається гідно запрезентувати наш спорт перед чужими, видно хочби з того, що при класифікації за гру „фер" (себто точно по правилам і найбільш чемну) колегія суддів ЛЗОПН признала „Україні" перше місце між усіми 18 А-клясовими клюбами львівської округи. Наші успіхи на зеленій мураві поки що скромні, але всеж таки наші змагуни за недовгий час таки чогось навчилися і в недалекій майбутности наше Т-во повинно заняти у Львові одно з чільних місць.

При кінці мусимо зазначити, що рішення Українського Спортового Союзу, яким виключено Спортове Т-во „Україну" з членів У. С. С., уважаємо неправним, бо поминувши все інше, в голосуванні над цим внеском брали участь люди з фальшивими повновластями, на що маємо докази в наших актах, і саме ці люди спричинили це рішення. Цього рішення ми не признаємо і будемо добиватися його анульовання, тимбільше, що наша співпраця з ЛЗОПН не перешкоджає нам бути карним і здисциплінованим членом У. С. С.

Спираючись на великій симпатії і прихильности українського громадянства до нашого Т-ва, чого доказів маємо мало не що-дня, особливо бачучи, як те громадянство являється чимраз численніше на наші змагання й радіє всіми нашими, хоч як дрібними успіхами, — заявляємо, що вірні найвищому ідеалові нації, підемо дальше нашим шляхом, який уважаємо в теперішніх умовинах однаково доцільним та однаково можливим. А шлях цей веде тільки до одного: до піднесення українського спорту на вищий рівень, до виборення йому такого значіння, яке відповідалоб гідности нашого великого ідеалу.

Львів, дня 26. червня 1928.

ЗА СПОРТ. Т-ВО „УКРАЇНА":

Михайло Лазорко, голова. **Василь Кудрик**, секретар.

Евген Чучман, провідник секції копаного мяча.

Театри.

Міський великий театр:

Виступи краківського театру.
1-го г. 7·30 веч. „Турандот".
2-го г. 7·30 веч. „Турандот".
3-го г. 7·30 веч. „Турандот".

Міський „Театр Новин":

1, 2 і 3-го г. 8. веч. виступ театру „Qui pro Quo".

КІНА.

„Аполльо": „Гаррі Піль — Чорний Перо".
„Лев": „Легка Ізабеля".
„Палляс": „Панночка з каси ч 12.
„Фатаморгана": „Зов крови", Царські князята".
„Байка": „Том Мікс".

З концертової салі.

Веч р чеської музики.

Під кінець шкільного року устроїв Вищий Муз. Інститут у Львові цілу низку пописів слевів, які виповнили чотирі повні вечері в днях 19, 26, 27. і 28. червня. На чоло цих пописів висунувся фортепяновий „Вечір чеської музики", устроєний дня 19. червня заходом директора В. М. Інституту, п. В. Барвінського. На програму вечера зложилися твори двох живучих найвизначніших чеських композиторів: В. Новака і Й. Сука, які по правді у нас були досі дуже мало відомі. Оба вони є в деякому змислі епігонами великого Сметани і Дворжака, хоча вже доволі значно від них віддалились і перебули значну еволюцію від романтично-національного до більш т. зв. модерного напрямку. Новак являється творцем більш національної (по трохи словацької) краски, до того є більше епіком. Сук більше модерний, нюансовий лірик. Виконавцями творів були дві найбільше зрілі елевки В. Муз. Інституту під цю пору, п. Д. Гординська і Д. Герасимович. Перша мала дуже вдячну ролю: виконати чаруючі свіжістю збірки Сука „Думка" і „Менует" і „повну розмаху та життєвої сили", навіяну славянським духом „Геройську сонату" Новака і вивязалася з цеї ролі, що правда, під кождим оглядом знаменито, особливож у сонаті. Трохи менше вдячна для ширшої публики була роля п. Д. Герасимовича, яка мала до виконання вельми ріжноманітні та каприсні у настрою і стилю „Переживання і мрії" Сука та дві части із „музичної поеми" Новака „Пан" (писаної також для оркестри), яка у своїм космічнім змісті вимагає великого сконцентрування слухачів та промовляє до душі не так безпосередньо, а більше символами. Але твори ці підходили до вдумчивої вдачі пианістки дуже добре і виконання їх не лишало нічого кращого до бажання. Майже всі твори вечора виконувалися у Львові по раз перший, а наша музикальна публика виявила свою вдяку за інтересний і поучаючий вечір як аранжерові, так і виконавцям рясними оплесками і цвітами.

Ч. В.

Лист до Редакції.

I.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В ч. 10—15 (за січень, червень 1928 р.) „Літературних Вістей", на 4-тій стороні появилася недокінчена стаття „В печері маларського льва Західньої України", сигнована знаком „Д-р І. І-ць", який міг би викликати враження, що я є автором тієї статті. Рівночасно подано на стор. 7-мій, що я належу до складу редакції цього видавництва як один з референтів малярства.

Бажаючи виминути всякі здогади та можливі непорозуміння, заявляю отсим, що я не писав згаданої статті, ані не є ніяким референтом згаданого часопису та взагалі не остаю з ним в ніяких літературних взаєминах.

Остаю з пошаною до Вас
Др. Ів. Іванець.

Львів, 30. червня 1928. 1—1

II.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Будьте ласкаві на сторінках свого часопису помістити отсе моє виясненя:

В часописі „Літературні Вісти" (ч. 10—15) за січень—червень 1928) на стор. 7. подано, немовто я зголосив реферат з природничих наук на чергові сходини т. зв. „Інтелєктуального бльоку молодої всеукраїнської ґенерації".

Заявляю отсим, що ніякого реферату на сходині того „бльоку" я не зголошував ані з природничих наук, ані ніяких інших, к тому „бльокові" не брав я, ані не беру і не думаю брати ніякої участи та взагалі не маю нічого спільного ані з „бльоком" ані з його органом.

Прийміть вислови моєї пошани

Д-р Володимир Кучер.

Львів, 30. червня 1928.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Нові книжки й видання.

М. Куцій: ПРАВОПИСНІ ВПРАВИ І ДИКТАТИ, основані на описах і оповіданнях. Підручник для школи й самонавчання. Ціна 1.20 зол. Станиславів, 1928. Накладом автора. Сторін 54+2 ненум. Формат 16°.

Невтомний у своїй фаховій, педагогічній праці автор, який тільки-що недавно видав першу частину свого методичного підручника до науки сольфеджія, цим разом, заохочений словами признання критики на ту першу працю, яка — до речі — осягла небувалий майже в нас досі попит та в короткому часі вже вся розійшлася, — забажав поповнити іншу прогалину небогатої української методичної літератури й видав оце підручник із поля методики навчання українського правопису. Цей підручник почав автор від уведення, де подав загальні відомости про віддавання згуків української мови на письмі та про спосіб, у який це робиться, тобто про правопис, а далі перейшов ступнево голосівки й шелестівки, щоб кожну з них, почережно після поданого правила, пояснити й образово змалювати в прикладах, за які послужили йому не тільки поодинокі слова, але й добре підібрані та зложені описи, подекуди також коротесенькі оповіданнячка. Позатим автор старається зілюструвати сухі правила та зробити свій виклад цікавим, милим і легким, при чому звернув увагу на всі сторінки буденного життя дитини, навів кілька уступів з обсягу етики й моралі і таким чином подав корм для дитини подвійно корисний, бо вона не тільки навчиться правильно по українськи писати, але й свій ум рівночасно збогатить цікавими та бажаними відомостями. Автор подав далі ще вказівки про писання слів разом і окремо, про великі та малі букви, про переписні знаки й ділення слів. Послідовно також зілюстрував тут свій виклад для прикладу цікавими уступами. Під кінець, для повторення всього сказаного про правопис, автор навів доцільно кілька незвичайно гарних вільних описів та оповідань. Автор призначив свій звязкий підручник для всіх кляс народніх шкіл, для початкових кляс середніх шкіл і для самонавчання, при чому учень користуватиметься численними вправами, а вчитель описами й оповіданнями як диктатами. Книжечка видана дбайливо; ортографічних, як і стилістичних похибок у ній майже нема (крім оцих кількох помітніших: отрутний зам. отруйний, него зам. нього, пізною ночию зам. вночі або пізно вночі, сего зам. сього, вигарювало зам. вигорювало або вигоряло, ту зам. тут, то-що). З чистою совістю можна припоручити підручник М. Куція вчительству до масового розповсюджування, а шкільній молоді до корисного студіювання. **І. Ставничий.**

Д-р Олександер Подолинський: ЩО ДІВЧИНА І ЇЇ МАТИ ЗНАТИ ПОВИННА? В-во Львівської Філії Краєвого Т-ва охорони дітей. Ст. 48.

Є це дуже хосенна книжка, написана коротко і ясно, без зайвих теоретичних міркувань. Автор розглядає відповідні засоби формування краси, сили та бадьорости. Особливий натиск покладений на чистоту, відповідний корм, чергування праці й відпочинку. Окрема глава присвячена гігієні щоденного життя молодої дівчини. Досі з цієї ділянки є в нас лише праця д-ра В. Долинського „Жінка як мати". Ця книжка є її доповненням. Кожному ясно, що дбаючи про здоровля української жінки, забезпечуємо розвиток народу та раси. Нині фізична та психічна сила жінки важніша, ніж у передвоєнних часах: жінка часто несе одинока нелегкий тягар утримання себе й рідні. До цього потрібна відповідна духова та фізична сила, а її дати може лише добре виховання і гартування від ранньої молодости, основане на правилах фізіольогії та гігієни. Тої правди може найти наше жіноцтво з цій книжочці.

Д-р В. Щуровський.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

Турка 1/VII Казка старого млина.
Ст. Самбір 2/VII Циганка Аза.
3/VII Вихрест.
4/VII Ґейша.
5/VII Вій.

До хору прийму добрих тенорів і сопранів. 1—1

— **Промоція.** Дня 30. червня 1928 р. у львівському університеті промований на д-ра прав п. Михайло Бабій звльнений радник Самоуправного Виділу. 2598 1—1

Дирекція Вищого Музичного Інститута ім. Лисенка у Львові складає отсим фірмі „Конрад Кайм і син" (склад фортепянів вул. Коперника 16) щиру подяку за безінтересовне визичення на пописи елевів вищих років нового фортепяну відомої марки „Петроф". 1—1

Подяка.

Високоповажаному Панові Операторови Д-ру Константинови Вoрaтови ... свідчу за переведення дуже тяжкої і небезпечної операції моєї доньки, та за правдиво самаритянську, безкорисну опіку по операції, складає ушасливлена мати цим осердну подяку.

2595 1—1 Францішка Желязівська.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.